

QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)

**MAGISTRAT DR.
JOSEPH A. APAP BOLOGNA**

Seduta tad-29 ta' Ottubru, 2003

Avviz Numru. 1528/1998/1

**Fogg Insurance Agencies Limited ghan-nom u in
rapprezentanza tas-socjeta' estera Avon Insurance
P.l.c. kif surrogata fid-drittijiet ta' l-assigurata taghha
Rosanna Zahra abbazi tal-polza ta' assicurazzjoni tat-
tip comprehensive u tal-Ligi u l-istess Rosanna Zahra**

Vs

Tal-Maghtab Construction Company Limited

Il-Qorti,

Rat l-avviz in esami li bih is-socjeta attrici nomine et talbu sabiex dik konvenuta tghid il-ghaliex ma ghandhiex tkun kundannata, prevja kull dikjarazzjoni ta' responsabbilita' skond il-Ligi, thallas lis-socjeta' attrici Fogg Insurance Agencies Limited s-somma ta' tliet mija u sitta u sebghin Lira Maltin u erbgha u sebghin centezmu (Lm376.74) jew somma ohra verjuri, ammont rapprezentanti d-danni konsegwenzjali sofferti mill-attrici Rosanna Zahra u li

ghalihom ghamlet tajjed is-socjeta' attrici Fogg Insurance Agencies Limited abbazi tal-polza ta' assikurazzjoni tat-tip comprehensive, u di piu' thallas lill-attrici Rosanna Zahra mija u hamsa u ghoxrin Lira Maltin (Lm125.00) rapprezentanti excess payment, li ma kienux koperti mill-polza ta' assikurazzjoni, liema danni gew sofferti bhala rizultat ta' l-incident awtomobilistiku li sehh fit-28 ta' Novembru 1997 gewwa Triq il-Ghajn, Dingli u li kien jinvolvi l-vettura bin-numru ta' registrazzjoni CAL 424 misjuqa mill-attrici Rosanna Zahra, liema incident sehh unikament minhabba ammont ta' terrapin u tajn mis-socjeta konvenuta imholli b'mod negligenti u traskurat fit-triq in kwistjoni.

Bl-ispejjez, inkluzi dawk ta' l-ittra ufficjali ta' 24 ta' Marzu 1998 u interessi legali mid-data tan-notifika ta' dan l-att sad-data tal-hlas effettiv, kontra s-socjeta' konvenuta li giet ingunta ghas-subizzjoni tal-konvenut.

Rat in-nota tal-eccezzjonijiet tal-istess socjeta' konvenuta (fol 5 tal-atti) u li biha eccepjet bir-rispett:-

1. Illi l-incident tat-28 ta' Novembru 1997 fi Triq il-Ghajn, Dingli sehh unikament minhabba negligenza, traskuragni u nuqqas ta' tharis tar-regolamenti tat-traffiku imputabbli biss lil Rosanna Zahra u fir-rigward ta' liema incident s-socjeta konvenuta m'ghandha ebda responsabilita;
2. Illi ghaldaqstant m'hemm l-ebda danni x'jigu likwidati favur Rosanna Zahra;
3. Isegwi illi s-socjeta konvenuta m'ghandha tigi kkundananta thallas ebda somma lill-atturi;
4. Salv eccezzjonijiet ohra permessi mill-ligi.

Rat l-atti kollha tal-kawza.

Ikkunsidrat

Illi fit-28 ta' Novembru 1997, WPS 95 Jean Farrugia (fol 14 u fol 61 et seq ibid) kienet marret fuq il-post tal-incident f'Triq il-Ghan, Dingli u dan ghall-habta tas-6 p.m. u hemmhekk kienet sabet karozza wahda tal-marka Skoda u bin-numru CAL 424, misjuqa mill-attrici ossija l-assikurata tas-socjeta attrici nomine. Fuq il-post, ix-xhud kienet rat "...zrar fuq l-art kif ukoll tajn li kien gej minn munzell li, skond hi (l-attrici) kien thalla minn kuntrattur (is-socjeta konvenuta) minhabba li hemm kien qed jsir xoghol ta' bini". L-istess xhud kompliet tghid "Dik il-gurnata kienet ix-xita. Ghalhekk hareg hafna materjal minn dak il-munzell li semmejt aktar il-fuq". L-istess xhud iddeskriviet it-triq in kwistjoni bhala wahda ghan-nizla u fiha hemm dawra ("L-shaped") u wara ftit metri, kien hemm, fuqha, l-materjal imsemmi "minghajr l-ebda tabella li tindika li kien hemm il-materjal" (ara ukoll il-kopja tar-rapport a fol 18 u fol 19 tal-atti kif ukoll l-iskizz esebit a fol 17 ibid). Pulizija iehor li mar fuq il-post kien PS 48 Philip Cortis (fol 33 et seq ibid). Dan ix-xhud kien xehed li fid-29 ta' Novembru 1997, kien mar fl-istess triq ghall-habta tat-8a.m. u hemm kien sab materjal ta' bini fuq it-triq. Fil-vicin kien ra gafef u ingenji ohrajn kif ukoll haddiema tas-socjeta konvenuta (ara ukoll ir-rapport sottomess minn dan ix-xhud a fol 35 ibid).

Illi l-attrici (fol 20 et seq ibid) spjegat li kienet qed issuq ghall-habta tas-6.30p.m. mid-direzzjoni ta' Casal Dingli sejra lejn ir-Rabat. Fl-istess gurnata kienet nizlet ix-xita li, pero' kienet waqfet meta gara dan l-incident. Meta waslet fl-imsemmija dawra fit-Triq in kwistjoni u daret maghha bil-mod hi sabet tajn fuq it-triq u fi kliemha stess "haditni l-karozza". Meta gara hekk hi "tajt engine brake rajt arblu quddiemi ippanikjajt u ghafast il-"brake dawwart l-steering u bqajt diehla fil-hajt". In rigward it-tajn, hi iddeskrievitu bhala "tajn sostanzjali" ossija "... aktar minn pied gholi". Hi ssenjalat li fuq il-post ma kien hemm tabella. A fol 23, jinsabu erba' ritratti li ttiehdu minnha stess u gew esebiti mal-atti. Dawn kienu gew esebiti minnha sabiex oltre li turi x-xena tal-incident in esami tindika t-tajn ossija terrapin mal-art, oltre li pprecizat, li meta gara dan l-incident, ma kienx hemm dawg it-"trucks" murija.

Ikkunsidrat

Illi, da parti tas-socjeta' konvenuta gew prodotti s-segwenti provi:-

a) Saviour Porter (fol 72 et seq ibid) in rapprezentanza tal-Ufficju Meteologiku. Dan, indika anke permezz ta' dokumenti li fis-26 u fis-27 ta' Novembru 1997, ma kienetx nizlet xita fil-lokalita' in kwistjoni. Pero fl-istess lokalita fit-28 u fid-29 tal-istess xahar u semma' li kienu nizlu, rispettivament, 27.5mm u 6.4mm, ta' xita waqt li, l-ghada, kienu nizlu 15 mm ta' xita.

b) Andrew Baldacchino, direttur tas-socjeta konvenuta (fol 79 et seq ibid) ikkonferma li, filfatt, fit-triq in kwistjoni kien qed jsir xoghol ta' bini mis-socjeta konvenuta fis-sens li "... Konna qed inqattghu blat l'fuq mit-triq" u ssegwentement "...nghabbuh bhala terrapin" direttament fuq it-trucks. Fl-istess lant tax-xoghol kienu qed jintuzaw skavatur u gaffa tal-katina biss. In rigward l-perjodu ta' dan l-incident, kienet nizlet xita qawwija u bhala konsegwenza kien "... Mexa xi materjal u hareg ghal got-triq" liema triq kienet taht il-livell ta' fejn kien qed jigi esewit ix-xoghol deskritt. L-istess xhud spjega li kull fil-ghaxija il-post kien jitnaddaf u bhala lqugh kien jintuza il-hajt stess.

Ikkunsidrat

Illi mill-premess, ma ghandu jkun hemm ebda dubju, li :-

a) Il-karozza misjuqa mill-attrici gralha dak li grala, bhala konsegwenza diretta tal-presenza ta' tajn ossija terrapin li nizek, fi kwantita' konsiderevoli fuq it-triq u dan mill-post fejn kien qed jsir xoghol ta' thaffir u bini, mis-socjeta konvenuta. Dwar dan ghandu jinghad li fil-perijodu in esami, kienet nizlet kwantita' pjuttost konsiderevoli ta' xita bir-risultat kif hawn fuq deskritt.

b) Bl-ebda mod ma irrizulta li l-attrici kienet b'xi mod responsabbli ghal dan l-incident minhabba xi traskuragni fis-sewqan da parti taghha.

c) Skond l-artikolu 1031 tal-Kodici Civili kull persuna hi responsabbli ghal danni u hsarat kagunati minhabba tort da parti tieghu. Kif jidher mill-artikolu 1032 dan jigi f'kaz li din il-persuna ma tuzax il-prudenza, diligenza u attenzjoni ta' "bonus pater familias". Dwar dan, ghandu jinghad li tali nuqqas jista' jirrisulta mill-agir kolpuz kif ukoll anke minn ommissjoni da parti tal-istess persuna b'dan li ma ghandu jkun hemm ebda responsabilita f'kaz li l-hsara tkun resultat ta' kaz fortwitu jew ta' forza irresistibbli. Fil-kaz in desamina, wara li gew meqjusa il-fatti kollha migjuba a konjizzjoni ta' din il-Qorti a basi tal-provi prodtti jidher li s-socjeta konvenuta ghandha tigi konsiderata bhala responsabbli ghal dak li gara lill-attrici minhabba ommissjoni. Difatti jidher evidenti li l-istess socjeta' konvenuta ma hadet ebda prekawzjoni sabiex materjal bhal dak in esami jiskula ghal fuq it-triq u b'hekk ma jigix kreat periklu ghal karozzi li qed jinsaqu fuq l-istess triq. Kif jidher mill-provi prodotti speccjalment ir-ritratti esebiti u x-xhud ta' Andrew Baldacchino stess ma jidhirix li kien hemm xi tip ta' lqugh sufficcjenti sabiex jigi evitat li jinzel ghal fuq it-triq materjal mill-post li kienet qed jithaffer. Filfatt fil-fehma tal-Qorti din hi ommissjoni pjuttost gravi da parti tas-socjeta konvenuta. Ghandu jinghad li hu minnu li kienet nizlet kwantita' pjuttost konsiderevoli ta' xita. Pero' hu minnu ukoll li tali fenomenu hu facilment provedibbli fl-istagun li fih gara dan l-incident.

Illi, ghalhekk, is-socjeta konvenuta ghandha tigi konsiderata bhala responsabbli ghal dan l-incident.

Ikkunsidrat

Illi in rigward il-'quantum' ta' danni pretiz, ma ingiebet ebda prova li tindika li effettivament, huma esagerati.

Ghal dawn il-motivi, l-Qorti tilqa' t-talbiet attrici u:

Kopja Informali ta' Sentenza

1. tiddikjara li l-incident in esami gara minhabba, unikament, minhabba negligenza u traskuragni da parti tal-istess socjeta' konvenuta.

2. tillikwida l-ammont ta' danni globali fis-somma ta' Lm501.74,0 u;

3. tikkundanna lis-socjeta konvenuta sabiex thallas lill dik attrici nomine s-somma ta' Lm376.74,0 u lill-attrici, Rosanne Zahra, s-somma ta' Lm125.00,0 bl-imghaxijiet legali mid-data tan-notifika tal-ittra ufficjali tal-24 ta' Marzu 1998 sad-data tal-pagament effettiv u bl-ispejjes inkluzi dawk tal-ittra ufficjali tal-24 ta' Marzu 1998.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----